

end i en række andre lande. Denne økonomiske problemstilling trænger til nærmere belysning.

4°. Selv om tidspunktet for, hvornår det er hensigtsmæssigt at bygge atomkraftværker i Danmark, endnu står hen i det uvisse, er det påkrævet hurtigt at søge klarhed over, *hvorledes dansk industris rolle vil kunne blive* med hensyn til levering af dele til sådanne værker, både her i landet og i udlandet.

Når det siges, „at man bør stille mod, at dansk industri leverer en så stor andel som overhovedet muligt“ af de atomkraftværker, der skal bygges her i landet, må meningen være, at man må finde frem til de punkter, på hvilke danske virksomheder har mulighed for at kunne blive internationalt konkurrencedygtige med hensyn til leverancer til atomkraftværker.

Som bekendt købes meget væsentlige dele af konventionelle kraftværker i udlandet, og der har ikke været fremsat krav om, at vi selv skulle bygge turbiner og generatorer o. s. v. Man må regne med, at situationen er tilsvarende for så vidt angår atomkraftværker. En del af anlægs-, installations- og instrumenteringsarbejdet vil dog givetvis kunne udføres af danske firmaer, eventuelt som underleverandører til udenlandske hovedleverandører, sådan som tilfældet er ved opførelse af olieraffinerier.

Det må påregnes, at den samlede internationale efterspørgsel efter reaktorer og dele hertil samt hjælpemidler ved reaktordrift efterhånden vil udgøre et meget stort og ekspanderende marked for forskellige industrier, og det er derfor af største interesse for den danske industri så tidligt som muligt at få andel i dette marked. *Den danske andel vil utvivlsomt kunne blive større, såfremt der gøres en målbevidst indsats fra den danske industris side*, og her vil Risø kunne yde støtte. Økonomisk set skal der dog være tale om en betragtelig forøgelse af den danske leveranceandel, for at dette skal retfærdiggøre forøgede bevillinger til Risø over en lang årrække. Da omkostningerne ved forskning og udviklingsarbejde vedrørende reaktorkonstruktion er meget store i forhold til det samlede danske forskningspotentiell, må den danske indsats på dette felt nødvendigvis koncentreres om relativt begrænsede områder. Selv om det ifølge sagens natur er vanskeligt på forhånd at peje, hvor danske

virksomheder — eventuelt i samarbejde med udenlandske virksomheder — vil kunne gøre sig gældende på konkurrencedygtig måde, må man søge i samarbejde med industrien at udvælge forskningsopgaverne.

Det bør i øvrigt erindres, at det til enhver tid vil være muligt for relativt begrænsede omkostninger at sætte sig ind i de forskningsresultater, der opnås i de store lande, og at uddannelse af danske teknikere både til produktion og til betjening af atomkraftværker i vidt omfang kan ske gennem studieophold i udlandet.

5°. Det spørgsmål er rejst, om en del af det forskningspotentiell, Risø råder over, eventuelt vil kunne anvendes til *løsning af andre opgaver* end dem, man i øjeblikket beskæftiger sig med.

Fra Danmarks teknisk-videnskabelige forskningsråd er foreslået en væsentlig *omlægning af forskningsvirksomheden* ud fra den fornemmelse, at produktion af reaktorer eller reaktorkomponenter og -udstyr ikke vil blive af væsentlig interesse for dansk industri. Forskningsrådet mener derfor, at målsætningen for Risø bør udvides til at omfatte et bredere udsnit af de opgaver, der er brug for at få løst herhjemme til gavn for dansk erhvervsliv. Forskningsrådet finder endvidere, at der ikke er tilstrækkelig kontakt mellem forskerne på Risø og industrivirksomhederne, og har i konsekvens heraf foreslået en fuldstændig ændring i ledelsen, således at Risø organiseres i en række forskningsområder, for hvilke der nedsættes særlige komiteer med en stærk repræsentation af erhvervsrepræsentanter; disse komiteer skal hver for sit område over for centralledelsen have ansvaret for valg af forskningsopgaver.

Fra Atomenergikommissionen og Risø er givet udtryk for stærk modstand mod tankerne om en sådan omlægning.

Det forekommer væsentligt, at den stab af medarbejdere, der findes på Risø, er sammensat specielt med henblik på løsning af opgaver af den nuværende karakter med basis i reaktordriften, ligesom reaktorerne og dertil knyttet apparatur repræsenterer broderparten af den investerede kapital. En betydelig del af forskningskapaciteten kan således ikke uden videre omstilles til forskning af anden art.

Hertil kommer, at forskningsarbejdet på